

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Ritoók Zsigmond és leánya.

**Ne vádoljon
EÖTVÖS KÁROLY
jeltelen sirja.**

Triumvirek a hitközség élén.

**Herzl templomnak
akarják elnevezni a
Dohány-templomot**

Rabbinék lóháton.

Zsoldos Magántanfolyam

VII., Dohány ucca 84. szám

Telefon: József 424-47.

Előkészít polgári és középiskolai magánvizsgákra,

Középiskolai kiegészítők, jegyzetek, segédkönyvek megrendelhetők.

Érettségire.

כשר

Venus ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur
heckserével ellátva

és

Venus étolaj

kiváló minőségben, minden
fűszer-, csemege és élelmiszer-
üzletben kapható. :: Gyártja:

OLAJMÜVEK R.-T.

KOHN ADOLF ÉS TSA

GYŐR—BUDAPEST.

V., ZOLTÁN-U. 16.

Telefon: Aut. 208-22 és 257-58.

Engel Julia utoda

Andorf Józsefné

keztyük gyári lerakata.

BUDAPEST VII., ERZSÉBET-KÖRUT 5. SZ.

Saját gyártmányu keztyük, óz és
szarvasbőr-kü'önlegességek, fűzők, gyógy-
haskötők mérték után, melltartók, haris-
nyák. Vidéki rendeléseket postán szállit.

TISZTÍTÁST ÉS JAVITÁST ELVÁLLAL.

KRÁMER ADOLF

FESTŐ ÉS MÁZOLÓ IRODÁJA ÉS MŰHELYE

BUDAPEST, I, LÁGYMÁNYOSI UCCA 4.

TELEFON: JÓZSEF 382-57.

Mindennemü festő és mázoló munka, valamint
házaknak külső és belső tatarozása jufányos áron

Értekezni lehet szombat és ünnepnapok kivételével.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Rákóczi-ut 59. Tel. J. 365-21. Előfizetési ára egész évre 20 P, félévre 10. P. Póstatakarék. cseksz. 16760

A Dohány-uccai templomot el akarják nevezni Herzl-templomnak.

Az eszmét a zürichi Jüdische Presszentrale itteni képviselője vetette fel. *Bettelheim Samu*, akinek tudása, szellemessége messze földön ismeretes, dobta be a közvéleménybe a jelszót: a dohányuccai templomot *Herzl-templomnak* kell átkeresztelni.

Lassanként hétszer hetven nyelven a világsajtó foglalkozni kezdett a kérdéssel, cionista körökben örömmel üdvözölték az eszmét és mindennek hatása alatt a címváltozás a pesti hitközségnél is napirendre került. Sőt a fáma azt regéli, hogy az új cím propagálóinak magát, a vezető fő-rabbit, *Hevesi Simont* is sikerült megnyerniök.

Én a magam részéről nem helyeslem az új elnevezést.

Nem azt kifogásolom, hogy a pesti hitközség a pesti származású *Herzl Tivadar* emlékét grandiózus módon meg akarja örökíteni. Dehogyan! Ez helyes, szép és jó. Csak a mód helytelen, mert ez a valóság meghamisítása volna.

Összeegyeztethetőnek tartom a legigazabb magyar hazafisággal, hogy valaki érdeklődjék a palesztinai munka iránt. Itt van a „*Pro Palesztina*” egyesület, melynek elnöke egy jó hazafi, magyar báró: *dr. Kohner Adolf*. Sőt tovább megyek. Ki ne látná szívesen, ha a kisenevi pogrom áldozatainak gyermekei, apátlan, anyátlan árvák, akiknek szüleit saját szemük láttára gyilkoltak le, Palesztinában új élethez fognak. Ha ott, mint hetedik csoda, az ősi héber nyelv új életre támad, ha az „*Ember tragédiáját*” lefordítják héberre és az ottani színpadon előadják; ha *Jeruzsálemben* egy új kulturközpont fejlődik, ahonnan szétárad a tudomány, szerte a világon.

Párisban, Londonban a világpolitika prominens szereplői támogatják a „*Pro Palesztina*“ ideát. Miért tessük magunkat, hogy ez bennünket nem érdekel.

Valamikor *Zichy Jenő* gróf a magyarok őshazáját kezdte kutatni és kinek jutott volna eszébe, ebben hazafiatlanságot látni.

Maga a magyar kormány kifejezést adott annak, hogy nincsen kifogása a „*Pro Palesztina*“ mozgalom ellen akkor, amikor a cionisták alapszabályait szentesítette.

A *Palesztina*-munka értékelését megértem és azt is csak helyeselni tudom, hogy ezen eszme világhírű nagy prófétájának, a pesti származásu *Herzl Tivadarnak*, örök emléket akarnak állítani.

Csak templomot ne nevezzenek el róla.

Hiszen ez a diaszpóra-zsidóságnál nem is volt szokásos.

Keleten ugyan hajdan, sőt most is találkozunk személyről elnevezett templomokkal. Így van *Éliás próféta*-templom, *Ben Jocháj*, *Mair Balnesz* templom. Még *Tiberius* idejében *Rómában* is volt templom, mely az alapító asszony nevét viselte.

De ez a szokás elmaradt, már Spanyolországban sem volt divatban és ma sincs gyakorlatban. Tudtommal sehol, s ha mégis, akkor egészen kivételesen. A magyar templomok közül egyedül a váradi templomot hívják *Czion*-templomnak. De ez sem személyi elnevezés.

Évekkel ezelőtt tervebe vették, hogy a Bethlen-téren építendő templom neve Ehrlich G. Gusztáv, a VI. kerületben pedig egy Léderer Sándor templom legyen. Ez a merénylet azonban az intellektus, a jóizlés és a zsidó ethos ellen, szerencsére elmaradt.

Nem tartom tehát szerencsés gondolatnak, hogy a világszerte dohányuccainak ismert templom helyébe, a *Herzl*-templom elnevezés kerüljön, annál is kevésbé, mert,

Herzl nem volt templomjáró ember és így emlékének megörökítése nem megfelelő, hogy templomot nevezzenek el róla

Tudtommal még *Palesztinában* is, ahol pedig erősen virágzik a *Herzl* kultusz, van *Herzl*-gimnázium, van *Herzl*-ut, van *Herzl*-erdő, de *Herzl*-templom sehol sincs.

A pesti hitközség önmagát becsüli meg, ha e város nagy fiát méltó módon megörökíti. De teheti ezt stílusosan is.

A fiugimnázium, a könyvtár, a zsidó muzeum, mind-mind egészen szépen és helyesen elbirják a *Herzl* vezetéknevet, sőt a *Sip-uccai* székház is egészen jól elnevezhető *Herzl*-udvarnak, ugyanugy a most építendő kulturház.

Csak éppen az nem helyes és ellenkezik a pesti zsidóság, sőt

mondhatnám Budapest egész lakosságának mentalitásával, hogy éppen a Dohány-uccai templomot nevezzék el Herzl Tivadar után.

* * *

Rövid pályafutása alatt a „SZOMBAT” nem egyszer érkezett el oda, hogy kitüzött programjához hiven fel kellett emelnie tiltakozó szavát olyan tervek ellen, melyek a pesti és hangsúlyozottan magyar zsidóság érzéseinek és lelkiületének nem felelnek meg.

Bevalljuk nem kis büszkeséggel és boldogsággal töltött el bennünket hogy a szerény keretek között megindult „SZOMBAT” gyenge, de az igazság által alátámasztott hangját illetékes helyen meghallották és elértük azt, hogy a köz általunk megszólaló óhaját mérlegelve, a helytelen indítványokat elvetették.

Reméljük, hogy az illetékes tényezők a „SZOMBAT” fenti sorait, döntés előtt ismét figyelembe veszik.

Rabbinék lóháton.

— Szerkesztői üzenet. —

Kérdésére, hogy mit szólok ahhoz, hogy egyes rabbik feleségei lovagolnak — nehezen tudok kádenciát mondani, Pedig dr. Friedmann újpesti rabbi, aki ezelőtt a szeminárium könyvtárnoka volt és dr. Friedmann Jónás a hitközségi könyvtár kustosza tanuságot tehetnek amellet, hogy senkisék frekventálja jobban a könyvtárt, mint csekélységgem és a lehetőség határain belül minden könyvet elolvastam. De arranemtaláltam analógont, hogy egy rabbiné lovagoljon.

Írás közben eszembe jut, hogy mégis volt precedens, hogy rabbilóra ült. Történt ugyan-

is, hogy Rabbi Elischa Ben Abuja, a talmud hírességei között a legnagyobbak egyike, midőn még nála is hiresebb tanítómesterét felkoncolták és annak nyelvét saját szeme láttára kutyák falták fel, elvesztette bizalmát az isteni Gondviselésben és hátat fordított a hitnek. Némelyek szerint a tragikus eset láttára meghibbant az esze. Egész nap trágár görög dalokat énekelt és megtette azt, hogy hosszunapkor lóháton ment el a templom előtt.

A zsidóság sok ezer éves történetében minden előfordult már, de arra, hogy rabbiné lovagoljon — nem találok kádenciát.

Ne vádoljon Eötvös Károly jeltelen sirja!

A „Szombat“ kezdeményezésére akció indult meg Eötvös-siremlék felállítására

A „Szombat“ legutolsó számában cikket közölt dr. Sebeők Dezső tollából, melyben felhívta a magyar társadalmat, hogy tegye meg kötelességét és állítson méltó siremléket annak az embernek, aki korának egyik legnagyobb írója, ügyvédje, publicistája, politikusa, szónoka, az igazság rettenthetetlen bajnoka volt és jeltelen sirban alussza örök álmát.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a „Szombat“ felkiáltását a sajtó és társadalom legszélesebb rétegei mély megdöbbenéssel fogadták és magukévá tették.

Máris elértük azt, hogy az ideális célokért harcoló „Szombat“ kezdeményezésére a „Magyar Hirlap“ gyűjtést indított, méltó, Eötvös siremlék felállítására.

A „Magyar Hirlap“ igen szép cikkel kezdi meg a nemes gyűjtést, melynek tartalmából szabadjon nekünk a következő sorokat olvasóink elé terjesztenünk:

»Meghatóan szép levelet kaptunk. »Egy vágvölgyi kis földbirtokos« aláírás állott a levél alatt. Azt írta az ismeretlen, hogy nagy megdöbbenéssel olvasta lapunk egyik számában azt a cikket amelyik elmondta, hogy Eötvös Károly jeltelen sirban alussza örök álmát. Ha van bennünk egy csöpp becsületérzés, — kiállt fel a levélíró levelében, — méltó siremlékről fogunk gondoskodni a magyar szabadelvűség és függetlenségi törekvés nagyszerű vezérének, annak a hatalmas publicistának és írónak, akinek munkáiban nemrégén még az egész ország gyönyörködött. A levélíró felszólított bennünket, hogy indítsunk gyűjtést Eötvös Károly siremlékének felállítására és nyomban küldött is tíz pengőt erre a célra.

Melegen, szeretettel üdvözöljük a „vágvölgyi kis földbirtokost“, aki első volt azok között, akik a „Szombat“ cikkének igazságát átérezték és önkéntes adományával egy téglát tett ama építmény alapjára, melynek felépítését programmul magunk elé tűztük.

A „Magyar Hirlap“ cikkét egyébként a következőképen fejezi be:

»Ne vádoljon tehát a jeltelen sir! A névtelen »vágvölgyi kis földbirtokos« adománya arra hív fel, szólít fel mindenkit, aki hiva ez eszméknek, hogy adakozzanak és a társadalom apró, de megértéssel adott filléreiből s pengőiből lehessen siremléket emelni Eötvös Károlynak! Mi, a mai napon tehát megindítjuk a vágvölgyi kis földbirtokos tíz pengőjével a gyűjtést. Felkérjük olvasóinkat, hogy

adakozzanak. Ki-ki a maga szerény tehetsége szerint. Az fogja méltán képviselni a társadalom háláját, hogy nem hivatalos támogatással, hanem megértésből, őszinte kegyeletből és hálából gyűljenek össze majd, olvasóközönségünk köréből, Eötvös Károly sir- emlékének kövei.

Fenti sorokhoz nincs semmi hozzáfűznivalónk, csak arra kérjük olvasóinkat, járuljunk mi is hozzá a gyűjtéshez, emeljünk mi is néhány araszt annak az embernek a siremlékén, aki népszerűsége fénykorában habozás nélkül odadobott mindent, hogy néhány ártatlan zsidót a „Justizmordtól“ megmentesen.

Ez ügyben, egyébként, dr. Sebeők az Izraelita országos irodához a következő beadványt intézte:

Tekintetes Országos Iroda!

A dr. Kenéz-Kurländer Ede szerkesztésében megjelenő »Szombat« című lapban Eötvös Károly emlékéről cikket irtam.

Amikor még nem volt olimpiász divatban és amikor még a magyar fiuknak nem állott módjában külföldön világhirt és dicsőséget szerezni a magyar névnek és színeknek, Kossuth Lajos magyar ügyvéd volt az első, akinek nevéből visszhangzott a földteke és őt nyomon követte E ö t v ö s K á r o l y, aki szintén világhirt szerzett a magyar ügyvéd nevének. A világhirt, ennek a magyar ügyvédnek, a tisztaeszlári per szerezte, amelyről az akkor még primitív sajtóviszonyok között is minden nyelvű ujság szórul-szóra leköszölte a tárgyalás menetét és ennek a tárgyalásnak központja és főszereplője Eötvös Károly volt. Mondhatnám, ő annakidején az egész világ ügyvédségének olimpiakója volt. Jogi tudománya, hatalmas nagy esze, szónoki készsége, jeles ügyvédi kvalitásai, világszerte dicsőséget szereztek a magyar góniusznak, melynek egyik legérdekesebb képviselője volt a minden ízében magyar, liberális Eötvös Károly ügyvéd.

Ha ennek dacára a budapesti ügyvédi kamara disztermében nem találkozunk Eötvös Károly arcképével, ha az Országos Ügyvéd-Szövetség mindmáig nem talált módot az ügyvédi kar világhirt szerzett tagtársának emlékét megörökíteni, nem kérdem tovább és nem reklamálom.

K i t ű n ő m i n ő s é g l

**Hutter szarvas
szappan kóser**

כשר

Kapható minden fűszer és festékkereskedésben. Gyártja a budapesti orth. hitközség rabbinátusának felügyelete mellett.

Hutter József Szappangyár-Olajipár
Részvénytársaság
Budapest, VII, Erzsébet-körut 6. szám
Telefon J zsef 461—92, 93, 94, 408—92.

ארטה' כשר

„CERES“ ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

HUTTER JÓZSEF
szappangyár Olajipár Rt.
Budapest, VII., ker.
Erzsébet-körut 6 sz.
Tel.: J. 461-92, 93, 94, J. 408-92

Ha a székesfőváros mindmáig a Próféta-utcát, ahol Eötvös Károly lakott, még nem nevezte el Eötvös Károly-utcának, ha Veszprém vármegye és Veszprém városa nem vette kegyeletébe az Eötvös Károly nevet és ha Veszprém városában nincs még mindig Eötvös Károly-utca, ha Veszprém város egyik terét még nem díszíti Eötvös Károly szobra, nem kérdem, és nem reklamálom

Ha az írók és hírlapírók megfeledkeztek Eötvös Károlyról, az íróról és hírlapíróról, ennek okát nem óhajtom kutatni. De azt már sehogysem tudom megérteni, hogy a Balaton környéke meg tudott feledkezni arról az Eötvös Károlyról, aki megírta a Magyar Tenger és környékéről a legnagyobb apoteozist, aki megírta az »Utazás a Balaton körül« című könyvet, Irodalmi kérdésekben nem arrogálok magamnak szakvéleményt adó jogot, de mégis kifejezést akarok adni annak a véleményemnek, hogy még sok évszázad multán is, mikor a nagyok és legnagyobbak könyveit talán már régen elfelejtették, még akkor is élni fog és olvasni fogják az »Utazás a Balaton körül« című művet melynek szépsége, magyarsága örökbecsű.

De ha az összes hivatott testületek, ha mindenki meg is feledkezhet Eötvös Károlyról, a magyar zsidó jelekezet ezt mégsem teheti, sőt kettős kötelessége, hogy azt, amit mások elmulasztottak, pótolja. A vérvád meseje és ezzel kapcsolatban a tömegek ellenszenves indulata évszázadokon át elsőprő veszéllyel fenyegette az egész világ zsidóságát. Reméljük, ennek a hazug komédiának utolsó főpróbája volt a tiszaszlári pör és ennek a győzelmes befejezésében oroszánrésze Eötvös Károlynak volt. Ennek hatását a zsidóság világszerte érzi, mert ha Tiszaszlár óta a vérvádki-sérletek jórészt el is maradtak és ha most a közelmultban, az ugynevezet kurzus legveszedelmesebb idejében, amikor a magyar zsidóságra rázudult mindenféle baj és veszedelem, ellenségeink a legádázabb küzdelem idején sem mertek többé a vérváddal kísérletezni, azt első sorban Eötvös Károlynak és a tiszaszlári perben elért győzelemnek köszönhetjük. Ezért tehát a zsidóság és főként a magyar zsidóság becsületbeli kötelessége, hogy Eötvös Károly emlékét örök kegyeletébe vegye és ennek minden lehető formában mielőbb kifejezést is adjon. Elsősorban azonban nem nézheti tétlenül a magyar zsidóság, hogy Eötvös Károly veszprémi sirja továbbra is jeltelen maradjon.

Kérem tehát a tekintetes Országos Irodát, vegye kezébe Eötvös Károly emléke megörökítésének ügyét, mert ez a legkevesebb, amivel a magyar zsidóság Eötvös Károly emlékének, sőt saját magának tartozik.

Teljes tisztelettel

Dr. Sebeők Dezső

Ez ügyben egyébként br. Wlasics Tibor levelet írt a „Magyar Hírlap“-hoz, melyben úgy, mint a „Balaton Társaság“ országos elnöke az egyesület nevében is lelkesen üdvözli a mozgalmat és készséges támogatását jelenti be.

Ritoók Emma díjat nyert.

Olvasom, hogy *Ritoók Emma* nyerte el az „*Otthon*” regénypályázatát. Mikor néhány év előtt a *Ritoók* név antiszemita mozgalmakban feltűnt, engem ez nagyon elszomorított, mert Ritoók Emma a nagy *Ritoók Zsigmond* gyermeke, azé a Ritoóké, aki a *Tisza-féle* liberalizmus egyik vezére volt.

A mai generáció alig ismeri a Ritoók nevet, jóllehet korának egyik legnagyobb politikusa, jogásza és szónoka volt. A *Deák Ferenc-féle* puritán jellemek között emlegették és ezzel sok fényt árasztott szülővárosára. A nagyváradiak főként azért büszkék szűkebb pátriájukra, mert ott született *Szilágyi Dezső* és ott működött Ritoók Zsigmond.

Mint szónok országos hire volt, mint ügyvéd eszményi mintakép, mint kamarai elnök az ügyvédség védőbajnoka, a református egyháznak pedig körülrajongott vezetője volt.

Amikor *Nagyvárad* polgárai felekezelményes gyermekbarát egyesületet létesítettek, ő vállalta az elnökséget és már a múlt század 80-as éveiben a zsidóság társadalmi befogadása érdekében szállt sikra.

Ennek a nagy Ritoók Zsigmondnak a leánya Ritoók Emma és ezért döbbenett meg engem, mikor nevével az antiszemita mozgalmakban találkoztam.

1875-ben a világhír is szárnyra vette nevét. Két jelölt volt ekkor Váradon: a szabadelvű *Teleszky István* és a habarékpárti *Szilágyi Dezső*. Ádáz harc előzte meg a választást, még a betegeket is az urnához vitték hordágyon. Az összes választók leszavazták és az eredmény: szavazategyenlőség volt. Ritoók

Zsigmond, a szabadelvű-párt elnöke volt és egyben a választás elnöke is. Ő azonban nem döntötte el a választást mondván, hogy pártatlan elnöknek szavazategyenlőség esetében nem szabad szavaznia.

Új választást irtak ki és az előbb eset megisméltődött. Az eredmény ismét szavazategyenlőség volt. Erre már leadta Ritoók szavazatát *Teleszky Istvánra*, mert nem akarta a várost — ugymond — egy harmadik választás izgalmainak kitenni.

Örökké emlékezetes lesz előttem utolsó beszéde a nagyváradi törvényhatóságban. A *Tanács* elhatározta, hogy a színházat olyan helyre építi, mely nagy-költségű kisajátítást igényelt. Ez ellen, mint fiatal városatyát felszóltattam és szűzbeszédemet mondtam el, melynek nagy sikere abban kulminált, hogy közvetlenül utánam nem kisebb kapacitás állott fel, mint Ritoók Zsigmond és félórás beszédben cáfolta érveimet. Nagy siker volt ez a fiatal kezdőnek. Akkor Ritoók Zsigmond már a nagyváradi kir. Tábla elnöke volt.

Közvetlenül ezután halála mély gyászba borította az országot.

A Ritoók esetről még döbbenetesebb hatást váltott ki a most elhunyt *Andrássy Gyula gróf* beszéde 1920-ban. Nem akarok kegyeletsértő lenni, de ezt legkevésbé várhattuk attól a gróf *Andrássy Gyulától*, aki liberális szellemben neveltetett és akinek szülői házában már 50 évvel ezelőtt a zsidó *Dóczi Lajost* és *Moskovicz Geyzát* családtagokként befogadták.

Budai Szinkőr: Szökik az asszony.

Triumvirátus a hitközség élén.

Az a megállapodás, hogy októberre halasztják az elnökválasztást és addig *Hajdu Marcell*, *Nagy Andor* és *Grauer Vilmos* együttesen, mint „*unum corpus*” végzik az elnöki teendőket.

Csak a fiatalabb generáció fogja fel tragikusan az elnökválasztást, mert a pesti hitközség életében nem egy eset volt arra, hogy az elnök személyében nem tudtak megállapodni.

Igy volt ez a helvenes években is, amikor a *Pester Lloyd* azt ajánlotta, hogy prágai hitközségi mintára, fizetett elnök vezesse az ügyeket.

Most sem történe semmi zökkenés, ha *Gábor Gyula* mint elnök és *Eppler Sándor*, mint helyettes elnök vezetnék a hitközségi ügyeket.

Később azután a *Weisz Berthold* és *Weimann Fülöp* közti választás eredménye szavazategyenlőség lett és így sorshuzás döntötte el *Weimann* javára az elnökséget.

Székely Ferenc lemondása után hosszú ideig *Léderer Sándor*, mint helyettes elnök vezette a hitközségi ügyeket.

Most sincs baj és nem is lenne baj. Minek kellett ezt a hármas egységet kieszelni? Kinek az ideája volt ez és honnan vetik a mintát?

A rómaiaknál két ízben volt triumvirátus: *Caesar*, *Pompejus Crassus*, majd *Octavianus*, *Antonius* és *Lepidus*, — a háttérben *Cleopatrával*. Eredménye diktatura lett *Augustusszal*. Rossz a minta és még rosszabb az utánzat. *H. Marcellus*, *N. Andronicus*, *Gr. Wilhelmus* az új triumvirek, azonban egyikből sem lesz *Caesar*.

Eddig csak egy dolog sikerült, hogy eltanácsolták *Glückstahl Samu* elnökségét. Az összeesküvők, maguk ijedtek meg legjobban az eredménytől, mert eddig még csak megközelítő kalibert sem tudtak jelölként kikiáltani. Elhallgatják és mellőzik *Glückstahl Samu* ragyogó kvalitását, nagy erélyét, önzetlen ügybuzgalmát és csak hibáiról és fogyatékoságairól tudnak regélni. Mintha a többi jelöltek hibátlanok volnának. Avagy a régi elnököknek sem volt semmi fogyatékosága? Talán *Wahrmann Mór*, *Kornfeld Zsigmond*, *Neumann Fülöp*, *Székely Ferenc* minden hiba nélkül ragyogtak, avagy a Nagy Elnöknek keresztelt *Léderer Sándor* teljes és tökéletes volt?

Akárhogy forgatják is ezidőszerini az egyedüli posszibilis jelölt *Glückstahl Samu*!

Érthetetlen azonban, hogy *Glückstahl Samu* nem ambicionálja az elnökséget olyan mértékben, ahogy ennek a diszes pozíciónak súlya megkívánná. Ha valakit ilyen vezéri pozícióra akarnak emelni, akkor magától értetődő, hogy a jelöltnek magának kell elsősorban elkövetni mindent, hogy a pozícióba beérkezzen és alkalmat nyiljék arra, hogy tehetségét a köz érdekében hasznosítsa.

A zsidó közélet vezető állásai nem olyanok, hogy azokat aktivitás nélkül ehetne elnyerni. Mi a „*kóved*” népéből származunk és a legkevesebb, amit az elnökjelölttől hittestvéreink elvárnak, hogy először az ő szájából hallják: *ambicionálom a rasekolságot*, mert arra elhivatottságok érzek.

A néma Glückstahlnek még a Kehila sem érti a szavát.

Neki tenni kellene valamit ama méltatlan hájsza ellen, mely azt hirdeti, hogy *Glückstahl Samu* nagyon rossz ember. Én nem hiszek ebben, valamint nem hiszek a többi jelöltek különös jóságában sem.

Fővárosi Operettszínház: A PÓK

Egy híres rabbinus leveles ládájából

A „Szombat“ megemlékezett már az igróth Szofrim című munkáról mely a Szofer család levelezését foglalja magában. E levelek nemcsak felbecsülhetetlen értékű kutforrások a 19. század zsidó történetének, a reformok körüli harcoknak, de megismertetik velünk a zsidóság nagy rabbijainak lelki világát és gondolkodását is. Ebből a szempontból különösen *Rabbi Akiba Éger*-nek a Szofer dinasztia megalapítójának — aki Schreiber Mózesnek apósa volt — levelei igen értékesek. Korának legnagyobbjai közé tartozott, akinek szavaira a világ zsidósága figyel, kihez nagy mesterek és nagy közösségek fordulnak tanácsért és tanításért. És, amint e levelekből látjuk — Mózeszel vetekszik szerénységben.

Friedland község rabbija, mikor a világhírű Posen felajánlja neki a papi stallumot, bár akkori községe nagyon szerény javadalmazást nyújt neki, nem vállalja a diszes állást, mert egy ilyen nagy község vezetésére nem érzi magát hivatottnak. Fél, hogy nem fog tudni megfelelni a nagy várakozásnak. Akkor írja egy tanítványának, hogy legjobban egy tanítói állást szeretne vállalni, ahol hasznos munkát végezhetne, mert „a rabbiság a halálnál is keservesebb“ Hiába érvel családja, hogy mint Posen rabbija gyermekei jövőjéről jobban kell gondoskodnia. Hajlíthatatlan marad. A diszes állást csak akkor vállalja, mikor hitközségében a reformtörekvések megindulnak és mikor nem tudja előljáróinál elérni, hogy egy jesiba felállítását elősegítsék. Közben Níkolsburg is meghívja országos rabbinak, de ő elhárítja magától e nagy megtiszteltetést is.

Végtelen szerénysége mellett is tud határozott és energikus lenni, amikor úgy látja, hogy a zsidó hitéletet vesze-

delem fenyegeti. Egyik levelében megtiltja Alexandersohn Jonathannak, hogy rabbi állást vállaljon, ha a neki tett ígérete után azt mégis megtenné, akkor ő „nem fog hallgatni“ Jonathán megszegi a nagy mesternek tett ígéretét és Csabán (Borsod m) rabbinak választatja magát. Az események csakhamar Rabbi Akiba Égert igazolják, a hitközség néhány hónap után méltatlannak találja Alexandersohnt a rabbiságra és ebből olyan háborúság keletkezik, mely nemcsak hazánk, de fél Európa rabbijait foglalkoztatja.

Határozottan és energikusan lép fel mikor egyik rabbi társa, ki jó barátja is, figyelmeztetése ellenére még fiatal és általa nem elég tudósnak tartott fiát rabbinak választatja. Megtiltja az illető község metszőinek, hogy vágó késüket Herbert rabbinak bemutassák, a község előljáróságának és tagjainak pedig, hogy annak vallási döntvényeit elfogadják.

Erősen konservatív érzelmei mellett is a chassideus irányzattól és miszticizmustól nagyon távol áll. 1832-ben, mikor a kolera erősen pusztít, sokan fordulnak hozzá, hogy imádságokkal és csodatevésekkel hárítsa el a végzetes veszedelmet. Ő járványkórház felállítására utasítja hitközségét, és a gazdagoknak lelkükre köti, hogy fokozott mértékben gyakoroljanak jótékonyt, mert az éhségtől meggyötört szervezet a kolera bacillus legveszedelmesebb terjesztője. Leveleinek minden sora arról tesz tanuságot, hogy Rabbi Akiba Éger nemcsak nagy tudos, szentéletű ember, hanem nagy egyéniség is, kinek minden cselekedetét és minden szavát a bölcsesség, az istenfélelem és az egyetemes zsidóság nagy és szent érdeke sugallja.

Írta: **dr. Schwartz Benjámín**

Herczeg Ferenc:

„Ha valaki nem tud arabusul, az parasztek között még lehet jeles orientalista.“

Olvasom *Dr. Silberfeld* békésabai főrabbi könyvét, melyben 25 éves lelkészkedésének történetét mondja el. Roppant érdekes, miként fest a világ, egy vidéki rabbilak ablakából nézve. Sok küzdelem, sok szenvedés, csupán erkölcsi eredmények, közben világháboru, kurzus, a pénz elértéktelenedése, az ajándékba kapott aranyóra a zálogházba vándorol . . . stb.

Külföldön soha sem járt, még Bécset sem látta a békésabai pap és még az is nagy eseményszámba megy ha Pestre tud utazni.

Érdekes irás ez a könyv, melyben naiv őszinteséggel feltár minden apró részletet.

Isten ments, nem akarom én megbántani az érdeemes rabbit, csak irigyelni tudom naiv hitét, milyen nagyra tartja a forum aktorait, akikről az ujságok irnak.

Mi, sajnos, másként látjuk a szereplőket. Ismerjük az egész masinériát, ismerjük a rejtett és legtitkosabb rugókat, sőt a tudatalatti ösztönöket is. Még azt is tudjuk, amit az aktorok önmaguk előtt sem mernek bevallani és így előre meg tudjuk állapítani, hogy adott körülmények között, miként fognak cselekedni. Gyakran jóval előbb, mint az illető önmaga.

Silberfeld könyvében megemlíti, hogy 20 év előtt Herczeg Ferenc Nyiregyházán felolvasást tartott és idézi a következő aforizmáját: *„Ha valaki nem tud arabusul, az a parasztek között még lehet jeles orientalista!“*

A most divó citálási epidémiában egészen helyesen lehetne megfejelni eme mondást a következőképen:

Ha valaki nem tud héberül, a tudatlanok között még lehet jeles semitológus.

Tóraavatás a fiugimnáziumban.

A most érettségiző nyolcadik osztály tanulói gyűjtéséből új tórát irattak, melynek avatása f. hó 14-én folyt le, az intézet templomában.

A templom ez alkalommal virágdiszben pompázott és a liturgikus énekeket, az iskola sajátos rendszerének megfelelően a tanulóifjuság énekelte, mely a különben is szép ünnep hatását még csak fokozta.

Ha valaki a zsidóságot meg akarja ismerni, *soh'se az után induljon, hogy miként viselkedik a közélet egyik-másik aktora a forumon, akiknek fellépése, sajnos nagyon sűrűn, rossz fényt vet a zsidóságra. Ugyanigy nagyon helytelen egyik-másik zsidó hibájából, vagy mértéket nem ismerő törtetéséből, általánosítani és azt az egész zsidóság hibájául felróni.*

Annak sem vagyok híve — bár ebbe a hibába a felekezeti sajtó nagyon gyakran beleesik — hogy minden egyes eredménynél a sajtó rámutat arra, hogy ez is zsidó. Nem helyeslem továbbá annak hangoztatását, hogy a *Miss Universe* származására nézve magyar zsidóleány.

De egy tóraavatási ünnep nagy jelentőségét igenis jögnünk van hangosan és büszkén hirdetni. A tóraavatás azt jelenti, hogy új tórát íratnak, azt a szentélyben felavatják és ezzel hitvallást tesznek amellett, hogy vállalják továbbra is az évezredes missziót és a fizparancsolatot magában foglaló tórát, mint a zsidóság főörökségét továbbra is becsülésben fogják tartani s annak ígéit hirdetni.

Más népek is átvették a fizparancsolat törvényeit, de a zsidóság kapta azokat és a zsidóság hivatása az ígéket örökké megbecsülni és terjeszteni.

Megható, miként történik egy ilyen tóraavatás, mert a „könyvek népe” nagyon is meg tudja becsülni a „könyvek könyvét” a héber bibliát. Minden egyes betű, műértő gonddal pergamenen lál napvilágot, tekercsbe göngyölik, felöltöztetik selyembe, biborba, felékesítik ezüsteel, arannyal, menyasszonyi baldachin alatt körülvezetik, a többi tórákat elébe viszik és zsolttárok zengése között felveszik a frigyszekrénybe és átadják a használatnak.

Ehez hasonló ünneplése a könyvnek és a tudománynak sehol nincs!

Ha valaki a zsidóság igazi arcát, nemes lényegét akarja megismerni, az jöjjön el egy ilyen tóraavatáshoz és egészen bizonyos, ha ezt valaki végignézi, a közömbösekből, sőt az ellenségekből is igaz jóbarátok lesznek.

Ha egyszer a magyar kultúra fő vezetője, aki egyszer-smind vallásügyi miniszter is és figyelme minden irányban kiterjed — fáradságot venne magának és eljöme egy ilyen tóraavatási ünnepet végignézni, úgy a hatáskörébe eső zsidókérdést egy egészen új világításban látná meg.

Az avatási ünnep legkimagaslóbb része, dr. *Bernát Miklós* hittanár beszéde volt, aki elsőrangú szónoki készséggel végezte az avatást és bucsuztatta az érettségiző diákságot.

Olvasom, . . . ; — nem olvasom . . . !

OLVASOM

. . . , a „*Jüdische Presszentrale Zürich*“ legújabb számát, mely a „Szombat“ Kaszabvégrendelet körüli cikkével foglalkozik.

A külföldi lap teljes mértékben helyesli, hogy „*akadt egy orgánus, mely elég merész volt szembeszállni és kritika tárgyává tenni azt a végrendeletet, mely felekezeti szempontból semmi körülmények között sem mondható helyesnek.*“

OLVASOM

. . . , *Kiss Arnold* gyönyörű, megható beszédét *Baracs Károly* sirjánál, mely *Ezechiel* apokaliptikus látományaiból kiindulva, az elhunyt négyféle ragyogásban tündöklő arcát jellemezte és méltányolta. Utána hosszú sorban a siratók *Baracs Károly* sokirányú erejéit és tehetségét méltatták. A magam részéről én is egy akácot akarok elhelyezni a sirhantra, midőn felemlitem, hogy *Baracs Károly* nagy könyvbarát is volt, a *héber könyv* lelkes hive, a mi csodaszép *quadrat betüink* rajongó szerelmese. Nemrég a kezembe került a „*Soncino-Gesellschaft*“, a berlini héberkönyv-barát egyesületnek tagnévsora. A tagok

száma 800-ra van maximálva és közöttük csak egyetlen magyar privátember nevével találkoztam és ez: *Baracs Károly* volt.

OLVASOM

. . . , az egyik felekezeti lapban *Dr. Kecskeméti Lipót*, Nagyvárad nagynevű főrabijának *Maniu* román miniszterelnöknél történt drámai lefolyású audienciáját. *Dr. Kecskeméti Lipót* heroikus küzdelmét a magyarságért jól ismerjük; ennek az emberfeletti küzdelemnek jutalmául kapta a románoktól lakásának feldulását, a Ciontemplom vandál pusztítását és a tórák meggyalázását. Mindezt sokan tudják *Csonka Magyarországon*. De azt kevesen tudják, hogy egy grandiózus munkájának kézírata második éve hiába várja megjelenését, bár azt felekezeti életünk legkiválóbbjai vállalták és *Vézi József* a kiváló publicista, minden nemes ügynek előharcosa minden eredmény nélkül fordul kérő leveleivel azokhoz, kik *Dr. Kecskeméti Lipót* izzó magyarságát a maguk részére elkönnyvelik.

OLVASOM

. . . „*Diósi Jenő* főjegyző beszédét *Baracs Károly* sirjánál: „A budai hitközség tisztviselői kara mélységesen megtörve, fájdalomtól megrendülve állja körül a koporsót, hogy búcsút vegyen tanácsadójától, atyai jósaгу elnökétől, akihez bármilyen ügyben a legnagyobb bizalommal fordulhatott. Köszönjük mindazt a sok jót, amit velünk gyakoroltál! Pihenj csendesen! Imádkozz értünk.

Baracs Károly tekintetben is excel-
lált, hogy eltérően a sok kérges szívű
rasekoltól, atyai jóakarója és támogatója
volt a tisztviselői karnak. Kivánom, hogy
a leendő pesti elnök Baracs Károly pél-
dáján okuljon és az ő cselekedeteiből
vegyen mintát, hogy legyen a balparti
tisztviselőknek is egy jószágos szívű
patrónusuk, akit olyan régen nélkülöznek.

OLVASOM

. . . , a Szentegylet választ-
mányi üléséről szóló tudósításban
Dési Géza nagy beszédének ama
kitételeit, melyekben néhai *Léderer*
Sándor pénzügyi kezelését dicsőíti.

Az én nevezetes földim még
annak idején, mikor együtt ültünk
a nagyváradai törvényhatóságban,
sem értett sokat a pénzügyekhez
és bizony lényegének megfelelően
mindmáig nem barátkozott meg a
pénzzel való gazdálkodás művésze-
tével.

Éppen jó helyen, a Szentegylet-
nél dicsőítette a *Léderer*-féle pénz-
ügyi rendszert, holott a Szentegy-
letnek nagy sikerei, hatalmas alkotásai
éppen annak köszönhetők,
hogy a Szentegylet nem követte a
Léderer-féle mintát és nem ok nél-

kül mondotta *Vértés Emil* a hitköz-
ségnél ama nevezetes ülésben: *a
hitközségnek az az egyetlen baja van,
hogy a szentegyleti példán nem okul-
nak.*

OLVASOM

. . . , hogy Newyork pél-
dáját követve most Minnesota ál-
lam is elfogadta a „Kóser-törvényt”,
mely szerint börtönbüntetés jár
annak, aki nem rituális élelmiszert,
mint rituálist hoz forgalomba, vagy
cégén jogtalanul „kóser” jelszót
használ. Üdvös volna, ha a feleke-
zeti sajtó nálunk is kartellbe lépne,
hogy e fajta hirdetések ne közöl-
jön.

OLVASOM

. . . , *dr. Patai József* lap-
jában, hogy az egyik előljáró „kato-
likus” utlevéllel utazik. *Ki lehet az?
Az aktiv előljárók közt hiába kuta-
tom. Hogy br. dr. Kohner Adolf nem
az, arra mérget lehet venni. Budai
Goldbergerről még a legnagyobb
rosszakarat sem képes ilyen korlá-
toltságot feltételezni. Akinek sok ideje
van, az tovább törheti a fejét azon,
hogy ki lehet az illető?*

A „SZOMBAT” HIREI

A Pesti Chevra Kadisa köz- gyűlése.

Nagy érdeklődés mellett tartotta a
Pesti Chevra Kadisa közgyűlését Adler
Gyula elnöklete alatt. Endrei Henrik
igazgató-főtisztviselő terjesztette elő az évi
jelentést. 1928-ban a bevételek 1,623.000
P-t, a kiadások 1,717.000 P-t tettek ki,
ugy, hogy 94.359 P deficit állott elő. Az
Ággok-házára 222.968 P-t, a Szeretetház

és a Szeretethórházra 384.237 P-t, a
Felnőtt Vakok Otthonára 104.463 P-t,
szegénygyámolításra 152.082 P-t, az Izra-
elita-kórház főtartására és betegápolási
költségekre 136.325 P-t, ingyenes teme-
tésekre 65.596 P-t, temetők kezelésére
és sirápolási kiadásokra 333.815 P-t,
segélyekre 40.262 P-t, ugy, hogy kegye-
leti és jótékony célokra 1,539.751 P-t
fordítottak, az összes költségek 90% át-

A jelentéshez Hajdu Marcell hitközségi elnökhelyettes szolt hozzá, aki a hitközség nevében hálás elismerését és köszönetét fejezte ki a vezetőségnek munkásságáért, amelyet a felekezet és a szenvedő emberiség javára kifejt.

Az egyhangu és ünnepélyes közgyűlés hangosan hirdeti, hogy a Szentegylet vezetőségével és Dr. Endrei Henrikkel az élén a tisztviselők munkásságával az összes tényezők, maradék nélkül, meg vannak elégedve.

Halálozás.

Meghalt *margittai dr. Neumann Miksa* m. kir. kormányfőtanácsos, — a Kohner bankház igazgatója. A külföldön is jól ismert *Neumann Miksa* halálával, a gazdasági élet egyik kitünőségét veszítette el, aki a Magyar Jelzalog Hitelbanknál kezdődő karrierje alatt sok szimpátiát és barátot szerzett.

Számos iparvállalat és a Gyosz igazgatóságt tagja volt. Nagy megdöbbenéssel fogadták halálhírét. Az elhunytat f. hó 8-án kísérték utolsó útjára a rákoskereszturi izraelita temetőben.

A Pesti Izr. Hitközség Közgyűlése.

A pesti izr. hitközség képviselőtestülete vasárnap, e hó 23-án Sipucca 12 szám alatt levő székházának nagy üléstermében évi rendes közgyűlést tart, amelynek napirendjén az 1928. évi zárszámadások szerepelnek.

Mentsük meg szegény gyermekeinket.

Kuliner Gyula az *Omike* gyermeknyaraltatási akció elnöke felhiv-

ja a hittestvéreket, hogy eme fontos ügyet tegyék magukévá és részesítsék hathatós támogatásban. **Az új veszprémi főrabbi beiktatása.**

A veszprémi izraelita hitközség f. hó 9-én iktatta be ünnepélyesen hivatalába dr. Kún Lajos volt jászberényi főrabbit. Az egyházi avatást dr. Kiss Arnold végezte, fényes papi segédlettel.

Választás a debreceni hitközségben.

Folyó hó 9-én tartották meg, óriási érdeklődés mellett, a tisztújító nagygyűlést és az előljárási elnökvé ismét — ezuttal harmadszor — *Fejér Ferenc dr.-t* választották meg.

A Szegedi Kenderfonógyár Rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara mély megrendüléssel jelenti

méltóságos margittai

Dr. Neumann Miksa

m. kir. kormányfőtanácsos urnak, igazgatóságunknak és végrehajtóbizottságunknak hosszú éveken át volt tagjának e hónap 4-én történt elhunytát.

Lankadatlan ügybizalmával, nagy koncepcióju tanácsaival vállalatunknak a legnehezebb időkben felbecsülhetetlen szolgálatokat tett, amiért emlékét soha nem muló hálánk kíséri.

Nyugodjék békében!

A „SZOMBAT“ üzenetei.

H. M. Lamm, Domonkos ucca.

Sajnos igaza van. Magam sem hittem, míg meg nem győződtem róla, hogy a pesti izr. hitközség legújabb fizetésrendezése óta, a pogány irodalom- vagy kézimunka tanárokat jobban fizeti, mint a hitoktatókat.

B. Zs., Verebély.

Őnnek igaza van. *Parisette-Rasekolnyikov* helyett valóban megfelelőbben hangzott volna *Parisette-Rósekolnyikov*.

G. M., Kékgolyó ucca.

Köszönjük felvilágosításait, de mi is tudjuk, hogy az Elnökjelölt ur kivel szokott megjelenni a Vigszínház premierjein, az első sorban. Ez a balkezes ügy

azonban bennünket tovább nem érdekel, mert a Jelölt ur elnöksége közben kutba esett.

K. Cs., Csongrád.

Morris Rosenfeld költeményeinek fordítása 2 kötetben, dr. *Csillag Károly, Miskolc*, kiadásában jelent meg. A két kötet ára 4 pengő, kapható a kiadónál.

Szerkesztésért és kiadásért
Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE felel
Budapest, VIII., Rákóczi-út 59.

Neufeld nyomda (Pannonia)
Telefon: József 423—09.

**Az Első Magyar Gyapju-
mosó és Bizományi rt.**
igazgatósága, felügyelőbizottsága
és tisztikara mély megilletődéssel
jelenti, hogy igazgatóságának tagja
és társaságának alelnöke

méltóságos margittai

Dr. Neumann Miksa

m. kir. kormányfőtanácsos ur

f. hó 4-én váratlanul elhunyt.

Nagy tehetséggel, örökké működő szellemével és páratlan munkaerejével foglalkozott társaságunk ügyeivel, melynek felvirágoztatása körül hervadhatatlan érdemeket szerzett.

Emlékét igaz szeretettel és el nem muló hálával fogjuk megőrizni.

A Hazai Fésűsfonó és Szövőgyár R-T. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara mély megrendüléssel jelenti

méltóságos margittai

Dr. Neumann Miksa

m. kir. kormányfőtanácsos urnak.

igazgatóságunk és végrehajtóbizottságunk alapítás óta volt tagjának június 4-én történt elhunytát.

A megboldogult fényes tehetségével és fáradhatatlan ügybuzgalmával vállalatunknak kezdettől fogva soha meg nem hálálható szolgálatokat tett.

Emlékét mindvégig kegyeletes hálával őrizzük meg.

Nyugodjék békében!

Megtört szívvel, mélyen megrendülve jelentjük, hogy

Méltóságos

BARACS KÁROLY

udv. tanácsos ur, hitközségünk felejthetetlen emlékü volt elnöke, az előjáróságnak tagja, május hó 31-én elhunyt.

Benne hitközségünk hervadhatalan érdemű ujjáteremtőjét, fáradhatatlan tevékenységű vezérét, büszkeségünket siratjuk.

Emlékét alkotásai időközön át meg fogják őrizni közösségünkben. Vezérlő jelleme előttünk fog járni szent törekvéseinkben. Mélyen átérezzük, hogy elhunyt nemcsak a mi gyászunk, hanem a magyar zsidóságnak, egész felekezetünknek vesztesége is. És vesztesége hazánknak, magyar nemzetünknek, a kulturának, vesztesége mindennek, ami nemes és jó.

Vasárnap, június hó 2-án, d. u. 5 órakor

temettük a farkasréti izr. temető halottasházából.

*A budai izr. hitközség tagjai, elnöksége,
előjárósága, választmánya és képviselőtestülete*

A Kohner Adolf Fiai cég főnökei, tisztikara és személyzete a saját, valamint a cég érdekkörébe tartozó vállalatok nevében mélyszégyen gyásszal jelentik, hogy kiváló munkatársuk és barátjuk

margittai

Dr. Neumann Miksa

ur, m. kir. kormányfőtanácsos

f. hó 4-én rövid szenvedés után elhunyt.

Rendkívüli nagytehetségű és tudásu, páratlan munkaerejű, tisztalelkű és becsületes férfiú szállt vele sirba, ki egész életét, nagy tehetségét, aqyának és lelkének minden erejét munkájának, családjának, barátainak és a köznek szentelte.

Emlékét igaz szeretettel, megbecsüléssel és felejthetetlen barátsággal fogjuk megőrizni.

F. hó 6-án d. e. 11 órakor kísértük utolsó útjára a rákoskereszturi izr. temetőbe.

LEWANDOWSKY MANFRÉD berlini főkantor
SIROTA SÁNDOR budai főkantor
KLEIN ÉLIÁS ujbpesti főkantor

stb. héber felvételek

„**HOMOCORD**“ hanglemezeken hallhatók

Kérje minden hangszer- és zeneműkereskedésben ezen
lemezeket. Ugyanott kapható a „**HOMOCORD**“ új nagy

KATALOGUSA IS DIJTALANUL

Sirkő

mélyen leszállított árban

**LÖWYNÉL
BUDÁN**

II., FŐ-UTCA 88. sz. (saját ház) Telefon: Aut. 515-81.

TÁTRAI GYERMEKNYARALÓ

fiuknak és leányoknak **BALDÓCFÜRDŐN**

Sporttelep :: Tennisz :: Lovaglás :: Strandfürdő

Villanyvilágítás. — Pedagógia és orvosi felügyelet.
Hizókurák. — Saját gazdaság. — Teljes ellátás
(lakás és ötszöri étkezés) napi 6 Pengő.

Jelentkezés :

GÁBOR NEVELŐINTÉZET

Budapest, Munkácsy-utca 21. Telefon: Aut. 290—00.

TAUBER ÁRON

כשר kóser mészárszéke

VII., DOB-UTCA 10 SZÁM. (TELEFON: J. 422-83.)

A pesti izr. hitközség Rabbiságának felügyelete alatt.

Elsőrendű cukorgyári hizlalásból származó marha, borju és birkahusok.

כשר Vágott baromfi árusítás!

Telefonrendelések házhoz szállíttatnak.

**A pesti izr. hitközség rabbinátusának
felügyelete alatt álló**

כשר **KÓSER** כשר

Szalámi és Füstölthúsárúgyár Rt.

VII., Dob-u. 10. Telefon József 426-99

Lakodalmakra, avatásokra és ünnepélyekre különleges felvágottak. Vidékre naponta csomagszállítás. Helybeli rendeléseket házhoz szállítjuk

ALAPITTATOTT
1888. ÉVBEN.

BRIEF BERNÁT

Budapest, VI, Andrássy ut 58.

TELEFONSZÁM:
AUT. 210-48.

Ajánlja saját telepén hizlalt **élő fajbaromfiat**. Telefonrendelések házhoz szállíttatnak.

Neufeld nyomda (PANNONIA) J. 423-0^a

Országos Rabbiképz - Zsidó Egyetem Könyvtára